

Haberler > Yazarlar > Sedat ERGİN > Darbe davalarında kaç sanık mahkûm oldu kaç beraat etti?



Sedat Ergin

Darbe davalarında kaç sanık mahkûm oldu kaç beraat etti?

25 Ocak 2020



Metin İyidil hakkındaki mahkûmiyet kararını bozan ve kendisini tahliye eden istinaf mahkemesi kararından sonra meydana gelen gelişmeler önemli bir tartışmaya yol açtı. Bu tartışmanın sonuçlarından biri, dikkatlerin yeniden 15 Temmuz darbe davalarına çevrilmesi oldu.

Bu kararı veren istinaf mahkemesinin üç hâkiminin Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından Ankara dışındaki illere gönderilmesini, ayrıca FETÖ'cülükle suçlanmalarını, buna ek olarak İyidil'in yapılan itiraz üzerine yeniden tutuklanmasını değerlendirirken, darbe davalarının genelde nasıl bir seyir izlediğine de kısaca göz atmamız gerekiyor.

Darbe davalarına bir bütün olarak baktığımızda aslında kayda değer oranlarda beraat kararları çıktığını baştan vurgulamalıyız. Şimdi, aldığım resmi rakamlar üzerinden 17 Ocak 2020, yani geçen cuma günü itibarıyla fotoğrafi görmeye çalışalım.

Türkiye’de 15 Temmuz 2016 tarihindeki darbe girişiminden sonra bu kalkışmayı konu alan toplam 289 dava açıldı. Ağır ceza mahkemelerinde görülen bu davalardan 272’sinde karar açıklandı, 17 dava ise halen sürüyor. Davaların yüzde 94’ü sonuçlanmış.

Toplam 7 bin 124 sanığın yargılandığı 272 darbe davasında çıkan kararlarda 1.225 sanığa ağırlaştırılmış müebbet (bazıları için birden çok), 1.180 sanığa ise müebbet hapis cezası verildi. Bunları tek bir kümede topladığımızda 2 bin 405 gibi bir rakama ulaşıyoruz ki, bu da yargılanan sanıkların yüzde 33.76’sının darbeye teşebbüsten ya ağırlaştırılmış müebbet ya da müebbet hapis cezasına çarptırıldığını gösteriyor.

Bu toplam içinde 1.544 sanık hakkında 1 yıl 2 ay ile 20 yıl arasında değişen sürelerde hapis cezası verilmiş.

Beraat eden sanıklara gelirse, karşımıza 2 bin 648 gibi bir toplam çıkıyor. Bu durumda her 100 sanıktan 37’sinin beraat ettiğini anlıyoruz.

Ayrıca, 527 sanık hakkında ‘Ceza verilmesine yer olmadığı’ kararı çıkmış. Bu grupta ağırlıklı olarak ‘önlenebilir hata’ kategorisine giren suçları işleyen askerler var. Yani, suç kastı taşımadan darbe fiiline katılmış olan askerler... Örneğin, darbeci komutanları tarafından yanıltılmaları sonucu ‘terörle mücadele harekâtı’ yapıldığını zannedip 15 Temmuz gecesi kışlalarının dışına çıkan subay, astsubay ve erlerin durumu gibi.

Aslında bu grupta bulunanları beraat eden sanıklara eklediğimizde yüzde 44.57 gibi bir toplam söz konusu. Yani birinci derece mahkemelerde darbe davalarından yargılanan her 100 sanıktan yaklaşık 45’i ya beraat etmiş ya da beraat verilmese de suçsuz olduklarına kanaat getirilmiş.

*

Sanıklar hakkında verilen kararların rütbelere göre dağılımına baktığımızda şunu görüyoruz. Ağırlaştırılmış müebbet cezasına çarptırılan sanıklardan 71’i general. Bu grupta 830 subay, 173 astsubay, 50 uzman çavuş, 12 er, 61 askeri öğrenci, 4 polis memuru ve 24 sivil kişi yer alıyor.

Generallerin sayısı müebbet hapis cezası alanlarda 20’ye, süreli hapis cezası alanlarda 18’e düşüyor. 410 subay müebbet, 661 subay da süreli hapis cezası almış. Astsubaylardan 137’sine müebbet, 257’sine süreli hapis cezası verilmiş. Uzman çavuşlarda ise 164 sanık müebbet, 367’si süreli hapis cezasına çarptırılmış.

Erlerde 91 sanık müebbet, 43 sanık ise süreli hapis cezası almış. Bu arada 346 askeri okul öğrencisinin müebbet, 17’sinin de süreli hapis cezasına çarptırılmış olması dikkat çekici.

Beraat alan sanıkların toplamını (2.648) öğrenmekle birlikte bunların rütbelere göre dağılımıyla ilgili son verileri ne yazık ki elde edemedim. Ancak bundan 7 ay önce bulabildiğim 12 Temmuz 2019 tarihli istatistiklerde bu oranları görebilmek mümkündü. Bu tarih itibarıyla sonuçlanmış olan 265 davada 2 bin 609 sanık beraat etmişti.

Bunların dağılımına baktığımızda, 20'si general, 400'ü subay, 354'ü astsubay, 556'sı uzman çavuş, 1.144'ü er rütbesindeydi. Beraat edenler arasında 90 askeri okul öğrencisi ile 13 sivil ve 32 polis görevlisi de vardı. Erler ve uzman çavuşlar beraat eden sanıklar içinde en kalabalık grubu oluşturuyor.

Yedi ay sonra dağılıma ilişkin bu oranlarda anlamlı bir değişiklik olduğunu zannetmiyorum.

*

Bugünkü yazımız yalnızca birinci derece mahkemelerde verilen kararları konu alıyor. Bu değerlendirme, istinaf aşamasında bölge adliye mahkemelerinde verilen, ardından Yargıtay'da temyiz aşamasında şekillenen kararları içermiyor.

Bu iki aşama birinci

derece mahkemeleri belli bir gecikmeyle izliyor. Genel bir yöneliş olarak, verilen mahkûmiyetler hakkında istinaf aşamasında pek çok onama kararının yanı sıra 'karar bozma' da çıkabiliyor. Ayrıca, istinafta onandıktan sonra Yargıtay'a gelip buradan dönen mahkûmiyet kararları da var.

Bütün bu süreçlerde kat edilmesi gereken daha çok uzun bir mesafe bulunuyor. Bu noktada öne sürebileceğimiz bir tahmin şudur: Mahkûmiyetler hakkında gerek istinaf, gerek temyiz aşamalarında çıkması beklenen 'bozma' yönündeki hükümlerle birlikte, nihai aşamada sanıklar hakkındaki beraat kararlarının oranının bugünkü rakamın üstüne çıkması muhtemeldir.

İhtiyatlı bir şekilde bu oranın (ceza verilmesine yer olmadığı kararlarıyla birlikte) yüzde 50'nin üstüne çıkacağını tahmin etmekte bir sakınca olmamalıdır. Ne kadar üstüne çıkar? Bunu bugünden kestirebilmek güç.

HER YERDE HÜRRİYET



DİĞER KANALLAR

Facebook

Twitter

RSS

Kişisel Verilerin Korunması

Hürriyet Kurumsal

Bize Ulaşın

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş